

SEMNIFICAȚIA PEISAJULUI ÎN CREAȚIA ARHITECTULUI, PEDAGOGULUI EUGEN BOGNIBOV. NATURA, LIANTUL DE LEGĂTURĂ DINTRE ARHITECTURĂ ȘI PICTURĂ

conf.univ., dr.art. Angela MUNTEANU

Universitatea Tehnică a Moldovei

ABSTRACT Relația arhitecților, artiștilor plastici cu natura, cu genul peisajului a evoluat în timp și în spațiu, iar pictura este liantul de legătură. Pentru arhitectul și profesorul, doctor în arhitectură și conferențiar universitar din cadrul Departamentului Arhitectura, Eugen BOGNIBOV, natura era asociată cu propriile sale sentimente, astfel, că peisajele sale nu au doar o funcție estetică, ci sunt o prelungire directă a emoțiilor și sentimentelor alese. Peisajul urban cu cartierele matinale ale ulicioarelor vechiului Chișinău sau cel rural și forestier cu imagini de natură divină, inspiră printr-o priveliște încântătoare a panoramei, de forme și structuri complexe ale reliefului, expuse în pictura de suflet a artistului.

ABSTRACT The relationship of architects and artists with nature, with the landscape has evolved in time and space, and painting is the connection between these. For the architect and professor, PhD in architecture and associate professor in the Department of Architecture, Eugen BOGNIBOV, the nature was associated with his own feelings, so that his landscapes have not only an aesthetic function, but are a direct extension of chosen emotions and feelings. The urban landscape with the morning quarters of the streets of old Chisinau or the rural and forest ones with images of divine nature, inspires through a delightful view of the panorama, complex shapes and structures of the relief, exposed in the artist's soul painting.

Peisajul genul de observație și creație pentru artiști plastici, arhitecți

Raportul arhitecților, artiștilor plastici cu natura, cu peisajul a evoluat în timp și în spațiu. Astfel, se poate observa că atitudinea față de natură, în general, și față de peisagistică, în particular, este, cu toate nuanțele de rigoare, cea mai reprezentativă pentru specialiștii din diverse domenii de creație, iar pictura este liantul de legătură.

Creația este o stare deosebită de activitate a specialiștilor domeniilor de interpretare a frumosului în arhitectură, pictură, sculptură, muzică, literatură etc. Iar

inspirația joacă deseori rolul central în cazul operelor de arhitectură și pictură, fiind motivul fluxului de energie și idei pe care îl experimentează autorii unor lucrări de o deosebită valoare artistică.

Noțiunea de sursă de inspirație se referă la originea și motivul apariției ideii artistice. Ca sursă de inspirație cel mai frecvent sunt utilizate impresiile vizuale percepute de către individ din lumea înconjurătoare. Ea se poate referi la obiecte, fenomene sau persoane, cuprinzând un număr nelimitat de elemente ce pot da un imbold puternic imaginației. Cineva este inspirat de o priveliște încântătoare a panoramei, de forme și structuri complexe ale reliefului, altul rămâne impresionat de simplitatea unei frunze, și ambii rezultă în a crea ceva deosebit și personalizat.

Peisajul și natura, ca tematică artistică, implică o multitudine de subiecte practic inepuizabile: arborii, pădurea, norii, apa, pietrele, stâncile, monumentele de arhitectură, răsăritul sau apusul de soare, ploaia, furtuna etc., ca să nu mai vorbim de peisajul fantastic în care ficțiunea combină realul cu imaginarul. Peisajul a fost și va rămâne o sursă inepuizabilă de inspirație și elan pentru plasticieni, indiferent de diversitatea lor, de starea timpului din natură, de modul de tratare a acestuia, de reprezentanții lui [2, p. 96-110].

În cadrul procesului de creație este importantă, sursa de inspirație, de observație a lucrurilor mari și mărunte, frumoase din mediului înconjurător, din natură, precum spunea André Lhote, pictor și pedagog francez (Bordeaux 1885–1962, Paris), în lucrarea sa "Tratate despre peisaj și figură", - unde mulți trec pe lângă ele fără să sesizeze, iar un adevărat artist o simte organic, o vede cu pleoapele lăsate [1].

Semnificația peisajului în creația arhitectului, pedagogului Eugen BOGNIBOV, - natura, liantul de legătură dintre arhitectură și pictură

Astfel, peisajul urban cu cartierele matinale al ulicioarelor vechiului Chișinău sau cel rural și forestier cu imagini de natură divină, este predilecția pentru pictura de suflet, de refugiu a arhitectului și profesorului, doctor în arhitectură și conferențiar universitar Eugen BOGNIBOV.

Pentru artistul Eugen BOGNIBOV, natura era asociată cu propriile sale sentimente, astfel, că peisajele sale nu au doar o funcție estetică, ci sunt o prelungire directă a emoțiilor și sentimentelor alese.

Dacă ar fi să observăm experiența peisajului din perspectiva creației a domnului Bognibov și ne-am opri la atitudinea strictă a artistului față de motiv, atunci totul s-ar putea reduce la două mari atitudini: raportarea la motiv ca la un reper exterior, ca la o formă preexistentă, și integrarea acestuia în experiența sufletească și în dinamica gândirii artistului până la disoluția modelului obiectiv într-o formă interioară autonomă [2, p. 96-110; 3, p. 421-424].

Drumul către genul peisajul a fost un parcurs lung, prin perioade de timp, inițial la Colegiul de Arte Plastice "Al. Plămădeală", de la primele ore de pictură, sub atenta ghidare și cultivare a preferințelor stilistice de marele maestru,

Gheorghe Munteanu (1934-2018), artist plastic, pictor monumentalist, Artist al Poporului al RM, Cavaler al Ordinului de Onoare al RM [4, 5, 6, 7].

”Un profesor adevărat – nu este acela care te educă tot timpul, dar acela care te ajută să devii tu însuși...”, - Gheorghe Munteanu

Scenele peisajului naturalist din pictura academică a artistului Eugen Bognibov, reprezintă siluete de copaci, arbuști, coline, stânci și poteci ce șerpuiesc spre adâncul tabloului. În timpul liber arhitectul și pasionatul de pictură, Eugen Bognibov, a realizat un șir de peisaje, în care imaginea peisajeră este inundată de culorile plaiului natal, de construcțiile arhitectonice din cartiere vechi ale orașului natal. Studii elaborate prin observațiile de plein-air, descrieri plastice, tratate prin culori vii și îndrăznețe ale anotimpurilor (fig. 1).

Figura 1. Eugen Bognibov. Peisaje - Vară sufocantă. Aproximarea tăcerii.

Descrise plastic, cu tulpinile tremurătoare și frunzele întinse spre soare, plantele înfloritoare sunt tratate prin culori vii și îndrăznețe. Imaginea peisajistică este un dialog cu natura, cu lumea înconjurătoare, cu plantele care îi ”șoptesc” pictorului tainele lor, iar apoi le așterne cu drag pe pânză.

Neordinară prin pasiunea sa pentru genul peisajului, Eugen Bognibov, a reflectat frumusețea orașului natal, peisajele frapând prin originalitatea arhitectonică a cartierelor din centrul istoric al orașului. Construcțiile clădirilor de altă dată, care rezistă în pofida timpului, în pofida puterii distructive a naturii și a omului, modelate într-o gamă de culori saturate (fig. 2).

Figura 2. Eugen Bognibov. Peisaje. Chișinăul matinal

Seria de peisaje dedicate Chișinăului, reprezentând imagini ale case joase, inundate de verdeața din jur. Scenele ulicioarelor reprezintă planul de sistematizare a cartierelor cu forme ritmice, iar în centrul compoziției, se zărește o dominantă verticală și cerul împânzit de nori plutitori în pete de culori estompate.

Figura 3. Eugen Bognibov. Peisaje de iarnă

Printre lucrările artistului se distinge și peisajul de iarnă, o compoziții panoramică, unde principiile de tratare a adâncimii spațiului se modelează cu ajutorul clarobscurului. Peisaje forestiere care transmit starea lirico-epică a naturii moldave și caracterul ei temperat în culori sonore într-o gamă rece (fig. 3).

În tablourile sale, numeroase și variate ca tematică, tehnică de lucru și expresivitate, Eugen Bognibov personifică și „însuflețește” motivele peisajere forestiere, rurale, urbane ș.a. Pictura dedicată a arhitectului și profesorului Eugen Bognibov, emană starea de lirism și armonie dintre om și natură, care se distinge prin prospețimea coloristică.

Peisajul, cu rolul său de generator al imaginii spațiului plastic, devine izvor de inspirație pentru profesioniști și pasionați de frumos, unii privindu-l ca sursă de delectare estetică, iar alții acceptându-l ca pe un refugiu din cotidian, ca pe o modalitate de exprimare a Eu-lui propriu.

BIBLIOGRAFIE

1. Lhote A. Tratat despre peisaj și figură (traducere în română de D. Dancu). București: Meridiane, 1969.
2. Munteanu A. Peisajul – unica sursă de inspirație eternă. Genul peisajului explorat de profesorii din UTM și catedra Arhitectura; din 13-15 noiembrie 2014, p. 96-110.
3. Munteanu A. Natura peisajului – sursă de inspirație pentru pictori și arhitecți. UTM, 15-23 noiembrie 2013, p. 421-424.
4. Spînu C. Creația plasticianului Gheorghe Munteanu: pictură, grafică, artă monumentală. Monografie-album. Chișinău: Cartea Moldovei, 2004, 248 p.
5. https://www.youtube.com/watch?v=y273o42p9h0&list=PLDANBKXUacwljBeBmyvs_Bx89EDROIL5u&index=13
6. <http://artindex.ro/2013/08/28/munteanu-gheorghe/>
7. <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%83%D0%BD%D1%82%D1%8F%D0%BD%D1%83,%D0%93%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B8%D0%B9%D0%95%D0%BB%D0%B8%D1%81%D0%B5%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87>